

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 13CoP/33/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4422202484
Dátum vydania rozhodnutia: 24. 04. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Janka Benkovičová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2024:4422202484.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Janky Benkovičovej a sudcov JUDr. Daniela Ilavského a JUDr. Táne Šefčíkovej, vo veci starostlivosti o maloleté dieťa: A. B., narodený XX.XX.XXXX, bytom u matky, zastúpený kolíznym opatrovníkom: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Nové Zámky, dieťa matky: C. D., narodená XX.XX.XXXX, trvale bytom D., a otca: A. B., narodený XX.XX.XXXX, trvale bytom D., E. XX/XX, o zvýšenie vyživovacej povinnosti, o odvolaní otca proti rozsudku Okresného súdu Nové Zámky č. k. 8P/97/2022-330 z 14. novembra 2023, takto

rozhodol:

I. Rozsudok súdu prvej inštancie m e n í tak, že zvyšuje vyživovaciu povinnosť otca na maloletého zo sumy 50,- eur mesačne na sumu 150,- eur mesačne, počnúc dňom 10.06.2022, ktoré je otec povinný platiť k rukám matky vždy do 15. dňa v mesiaci vopred, počnúc právoplatnosťou tohto rozsudku, a tým mení rozsudok Okresného súdu Nové Zámky č. k. 11P/128/2014-25 zo dňa 05.08.2014 vo výroku o vyživovacej povinnosti otca na maloletého.

II. Zročné výživné otca na maloletého za obdobie od 10.06.2022 do 31.10.2023 predstavuje sumu 1 669,93 eura, ktorú povoľuje otcovi splácať v splátkach po 70,- eur spolu s bežným výživným počnúc dňom právoplatnosti rozsudku s tým, že omeškanie s plnením jednej splátky má za následok splatnosť celého plnenia.

III. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Nové Zámky, ako súd prvej inštancie, odvolaním napadnutým rozsudkom zvýšil vyživovaciu povinnosť otca zo sumy 50,- eur mesačne na sumu 150,- eur mesačne, počnúc dňom 10.06.2022 (I. výrok). Zároveň vyčíslil zročné výživné otca za obdobie od 10.06.2022 do 14.11.2022 v sume 1 600,- eur, ktorú povolil otcovi splácať po 70,- eur mesačne spolu s bežným výživným až do vyrovnania, pod stratou výhody splátok, počnúc od právoplatnosti rozsudku (II. výrok). O trovách konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania (III. výrok).

2. Súd prvej inštancie vec právne posúdil podľa § 28 ods. 1, 2, § 62 ods. 1, 2, 4, 5, § 63 ods. 1, § 75 ods. 1, § 78 ods. 1, 3 Zákona o rodine (ďalej aj „ZoR“), § 2 ods. 1 Civilného mimosporového poriadku (ďalej aj „CMP“), § 162 ods. 3, § 232 ods. 1 až 4 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“) a dospel k záveru o dôvodnosti návrhu na zvýšenie vyživovacej povinnosti na maloletého, u ktorého sa výdavky zvýšili v porovnaní s rokom 2014, nakoľko je starší a navštevuje strednú školu, pričom pri poslednom rozhodovaní o vyživovacej povinnosti mal 7 rokov a aktuálne už má 16 rokov, ukončil základnú školu a v súčasnej dobe je v 2. ročníku Strednej odbornej školy v Leviciach. Poukázal na výdavky maloletého spojené s ubytovaním na internáte mesačne 25,- eur, avšak matka má aj ďalšie výdavky na maloletého spojené s jeho odôvodnenými základnými potrebami, ako so stravou,

hygienickými potrebami, oblečením, školskými potrebami a pomôckami, s mobilným telefónom vo výške 15,- eur, s návštevou fitness, ako aj s nosením dioptrických okuliarov, ktorých hodnota naposledy činila sumu 160,- eur. Výdavky uvedené matkou považoval za nenadhodnotenú a reálne, keď nakoniec ich otec ani nerozporoval. Tiež poukázal na zmenu pomerov na strane matky, ktorej manželstvo bolo rozvedené dňa 12.04.2023 s manželom F. D.. Priemerný príjem matky za obdobie od marca 2022 do mája 2022 bol vo výške 440,- eur, následne jej boli od mája 2022 do októbra 2022 vyplatené nemocenské dávky spolu vo výške 503,60 eura a od marca 2023 vykonáva živnostenské oprávnenie s príjmom vo výške 1 500,- eur mesačne podľa jej vyjadrenia. Bývalý manžel matky počas spolužitia bol zamestnaný s mesačným príjmom vo výške 650,- eur a poberal aj invalidný dôchodok vo výške 233,20 eura. Matka žije s maloletým v nájomnom byte, kde vyčíslila náklady na bývanie vo výške 340,- eur z titulu nájomného a energií, za internet a TV platí 58,- eur mesačne a tiež spláca 2 spotrebné úvery splátkami po 95,42 eura a 36,86 eura. Matka je výlučnou vlastníčkou záhradkárskej chaty bez tiarch, kde platí za energie mesačne sumu 88,- eur. Prvoinštančný súd poukázal na zvýšenie príjmu matky oproti predchádzajúcemu rozhodnutiu, vyživovacia povinnosť jej nepríbudla. Konštatoval zmenu pomerov aj na strane otca, ktorý je naďalej nezamestnaný bez nároku na dávku v nezamestnanosti, je vedený v evidencii uchádzačov o zamestnanie od 27.03.2020, hľadá si prácu, avšak neúspešne. Je však vyučený murár so stredoškolským vzdelaním s maturitou a v danom odbore pracoval 3 roky po ukončení strednej školy. V čase posledného rozhodovania si dokázal zarobiť 500,- až 800,- eur mesačne v letných mesiacoch a v čase rozhodovania si tiež privyrobil brigádami za 6 mesiacov 1 000,- eur. Otec nevlastní nehnuteľnosti, avšak je vlastníkom vozidla BMV 320D VW Golf, na ktorý je uvalená exekútorská blokácia. Vzhľadom na stanovisko otca prvoinštančný súd vychádzal z dokladov doloženými otcom ohľadne nákladov na bývanie, zálohová platba za plyn 11,62 eura, za vodu 11,62 eura, za elektrinu 61,- eur, stočné 4,50 eura, za komunálny odpad na 4 osoby 87,60 eura ročne, za Slovak Telekom a. s. 37,57 eura a rozhlas a TV 4,64 eura. Okrem toho má otec ďalšie výdavky spojené so stravou, hygienickými potrebami, oblečením a drogériou a má 2 vyživovacie povinnosti k maloletej G. B., nar. XX.XX.XXXX, ktorá navštevuje materskú školu a k maloletej E. B., nar. XX.XX.XXXX, ktorej starostlivosť zabezpečuje partnerka otca, s ktorou bývajú v rodinnom dome. Aktuálne je partnerka otca poberateľkou rodičovského príspevku vo výške 412,60 eura a rodinných prídavkov na 2 deti vo výške 120,- eur. Prvoinštančný súd uzavrel, že status otca sa nezmenil, keďže je naďalej nezamestnaný, pribudla mu však vyživovacia povinnosť k dvom maloletým deťom. Na účet maloletého otec za obdobie od 08.08.2022 do 06.06.2023 poslal sumu 160,- eur, čo je v priemere 16,- eur mesačne, ktoré sumy poslal otec nad rámec bežného výživného. Vzhľadom na zvýšenie odôvodnených potrieb maloletého od roku 2014, považoval prvoinštančný súd za dôvodné zvýšiť vyživovaciu povinnosť otca na sumu 150,- eur mesačne od podania návrhu matky, t. j. od 10.06.2022 vzhľadom na skutočnosť, že otcom doteraz stanovená vyživovacia povinnosť vo výške 50,- eur a ním poukazovaná suma 16,- eur mesačne, teda spolu suma 66,- eur mesačne, je nedostatočná a nedosahuje ani len zákonom stanovenú výšku výživného na nezaopatrené, nepĺnoleté dieťa, ktorej suma od 01.07.2023 je vo výške 122,77 eura. S poukazom na zmenu pomerov, či už na strane matky, maloletého, ale aj otca, ktorý je síce nezamestnaný, avšak nevychádzal z jeho reálnych príjmov, ale z potencionalneho príjmu, ktorý by bol otec vzhľadom na svoj vek, vzdelanie a zdravotný stav schopný dosahovať vo výške priemernej mesačnej mzdy zamestnanca v hospodárstve v SR vo výške 1 373,- eur. Pri ustálení výšky príjmu matky vychádzal z jej vyhlásenia o príjme vo výške 1 500,- eur, keďže priemerom jej príjmu za posledných 11 mesiacov z predložených faktúr vychádzala suma 467,50 eura, ktorá je nereálna vzhľadom na výdavky matky. Mal za to, že ak otec zaplatí zo svojho potencionalneho príjmu vo výške 1 373,- eur sumu 150,- eur, zostane mu dostatok finančných prostriedkov na povinné odvody, ako aj plnenie si vyživovacích povinností voči svojim dvom maloletým deťom, pričom poukázal na neporovnateľne vyššie výdavky maloletého v porovnaní s ďalšími dvomi deťmi otca, ktoré sú v predškolskom veku, resp. ide o batola. Mal za to, že otec je zdravý muž v produktívnom veku so stredoškolským vzdelaním v odbore murár, preto mu nič nebráni v možnosti sa zamestnať a dosahovať taký príjem, aby si mohol riadne plniť vyživovaciu povinnosť voči svojim trom deťom, keďže na trhu práce je dostatok voľných pracovných miest, a to aj v blízkosti bydliska otca. Nakoľko otec si doposiaľ riadne plnil vyživovaciu povinnosť, avšak s poukazom na zvýšenie vyživovacej povinnosti mu vznikol nedoplatok na výživnom za obdobie od 10.06.2022 do 14.11.2023 vo výške 1 600,- eur (16 mesiacov x 100,- eur, o ktorú sumu bolo výživné zvýšené), ktorú sumu povolil otcovi splácať po 70,- eur s tým, aby zaplatením naraz celého nedoplatku nedošlo k ohrozeniu jeho životného minima a zároveň, aby boli potreby maloletého čo najskôr uspokojené.

3. O trovách konania rozhodol podľa § 52 CMP, keďže ide o civilné mimosporové konanie, v ktorom si každý z účastníkov znáša trovy konania sám a nevzhladol dôvod na postup podľa § 55 CMP.

4. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podal otec v zákonnej lehote odvolanie a žiadal, aby odvolací súd po vykonanom dokazovaní zrušil rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 389 ods. 1 písm. b) v spojení s § 391 ods. 1 CSP, alebo aby postupoval podľa § 390 v spojení s § 392 CSP.

5. Podstatou odvolacích námietok otca boli vady, keďže prvoinštančný súd dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a konanie má inú vadu majúcu za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Tiež namietal porušenie práva na spravodlivý proces, nesprávne právne posúdenie veci a zistený skutkový stav neobstojí vzhľadom na prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany, procesného útoku, ktoré neboli uplatnené. Uviedol, že minimálna výška výživného je stanovená zákonom, a to 30 % zo sumy životného minima, čo aktuálne od 01.07.2023 predstavuje sumu 36,83 eura mesačne. Nad rámec výživného na maloletého prispieva mesačnými platbami k rukám matky v minimálnej výške bez meškania, čo mal prvoinštančný súd za preukázané. Vyčítal prvoinštančnému súdu, že napriek zisteniu skutkového stavu v potrebnej miere pre rozhodnutie, vec neposúdil správne po právnej stránke, keďže za neopodstatnený a výsledkami dokazovania za preukázaný treba považovať záver prvoinštančného súdu, podľa ktorého zvýšenie výživného je dôvodným v dôsledku zmeny pomerov účastníkov konania. Považoval za nesporné, že potreby maloletého vzrástli, a to zmenou školy a nutnosťou cestovania, ktoré má síce bezplatné, čiastočne i zvýšením veku maloletého, no došlo k zmene pomerov aj na jeho strane tým, že je vedený ako uchádzač o zamestnanie, je dlhodobo nezamestnaný bez nároku na dávku v nezamestnanosti, z čoho vyplýva, že nemá pravidelný mesačný príjem a živí sa občasnými fuškami a brigádami, navštevuje zberné suroviny za účelom odpredaja kovového odpadu, aby si zvýšil príjem a pribudli mu dve vyživovacie povinnosti k maloletým dcéram. Poukázal na zmenu pomerov na strane matky, vzhľadom na jej príjem vo výške 1 500,- eur, ako aj vlastníctvo chaty, ktorú prenajímala a tak získala ďalší príjem, ktorý však prvoinštančnému súdu nezdokladovala a len tvrdila, že už chatu neprenajíma a má len výdavok za elektrinu vo výške 88,- eur. Ďalej poukázal na životnú úroveň rodiča ako primárne kritérium, od ktorého sa odvíja určenie výšky výživného, pričom prvoinštančný súd neprihliadal na rozdielne majetkové pomery oboch rodičov, obmedzil sa len na spriemerovanie mesačného príjmu matky za 11 mesiacov, čo je nereálne, dané konanie nebolo náležité zdôvodnené, keď jeho príjem nespriemeroval podľa predložených podkladov a výšku jeho mzdy určil z potencionálneho príjmu. Rozhodnutie považoval za arbitrárne s poukazom na rozhodnutia Ústavného súdu SR. Tvrdil, že nie je dobrovoľne nezamestnaný a ani nebolo zo strany prvoinštančného súdu preukázané, že by sa bez dôležitého dôvodu vzdal výhodnejšieho zamestnania, keďže je v evidencii uchádzačov o zamestnanie a zo zákona o službách zamestnanosti mu vyplývajú nielen práva, ale aj povinnosti, medzi ktoré patrí povinnosť si aktívne hľadať zamestnanie, osobne alebo elektronicky a uvedené úradu práce aj preukazovať v určených termínoch. Popieral, že je vlastníkom motorového vozidla v exekútorskej blokácii, keďže v registri exekúcie nie je voči nemu vedené žiadne konanie a nebol o žiadnej blokácii informovaný, takže dané vozidlo nevlastní. Poukázal na svoje doterajšie tvrdenia, na ktorých zotrval a tiež priložil náklady spojené so starostlivosťou o maloletú G., ktorá tiež musí používať optickú pomôcku zo zdravotných dôvodov, venuje sa záujmovej činnosti, ktorý výdavok považuje za nevyhnutný pre pozitívny fyzický, sociálny a morálny vývin maloletej dcéry.

6. Kolízny opatrovník vo vyjadrení k odvolaniu otca navrhol rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdiť, keďže vykonal dostatočné dokazovanie pre zistenie rozhodujúcich skutočností.

7. Počas odvolacieho konania otec podaním doložil dôkazy preukazujúce údajné psychické terorizovanie maloletého zo strany matky, na ktorej správanie poukazoval vo vzťahu k dieťaťu, ktoré je z jej strany psychicky deptané, ponižované a vydierané, pričom zo strany matky dochádza k hrubému porušovaniu pravidiel a princípov. Z komunikácie s maloletým vyplýva, že sa jej snaží dohovoriť, avšak následne matka reaguje vulgárne a tiež sa dieťaťu vyhráža, odoberá mu zakúpené prostriedky a materiálne veci, čo je v rozpore s povinnosťami rodiča vyplývajúcimi zo Zákona o rodine. Uvedené skutočnosti je možné potvrdiť aj vypočutím maloletého a zároveň žiadal z uvedeného dôvodu nariadiť výchovné opatrenie voči matke maloletého.

8. Otec vo vyjadrení k vyjadreniu kolízneho opatrovníka uviedol, že nemá vedomosť o zmene kolízneho opatrovníka, čo mu nebolo zo strany prvoinštančného súdu oznámené, pričom tento sa len veľmi stroho stotožnil s vyjadreniami prvoinštančného súdu v jeho rozhodnutí a s jeho tvrdeniami sa nestotožnil, pretože ide o jednostranné a protirečivé tvrdenie, popierajúce pravidlá formálnej a právnej logiky, pričom

aj dôvody uvedené v napadnutom rozhodnutí sú zjavnou svojvôľou a v extrémnom rozpore s princípmi spravodlivosti, keďže okresný súd vyvodil svoje závery z hypotetickej možnosti.

9. Matka sa k odvolaniu otca nevyjadrila.

10. Krajský súd, ako súd odvolací (§ 3 ods. 5 CMP), preskúmal rozhodnutie súdu prvej inštancie bez viazanosti rozsahom a dôvodmi odvolania podľa § 65 a 66 CMP, bez potreby nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP a contrario rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 388 CSP zmenil, pretože neboli splnené podmienky na jeho potvrdenie ani na jeho zrušenie.

11. Podľa § 388 CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zmení, ak nie sú splnené podmienky na jeho potvrdenie, ani na jeho zrušenie.

12. Po oboznámení sa s obsahom spisu a s odvolaním napadnutým rozhodnutím prvoinštančného súdu odvolací súd konštatuje, že súd prvej inštancie aplikoval správne právne normy na prejednávajúcu vec, riadne zistil skutočný stav vecí, no napriek tomu nesprávne formuloval výrok o zvýšení vyživovacej povinnosti otca, z ktorého dôvodu ho odvolací súd zmenil. Za nesprávny považoval odvolací súd aj výrok o zročnom výživnom, pretože bolo vyčíslené v nesprávnej výške a tiež bola vo výroku nesprávne uvedená doba zročného výživného.

13. Z obsahu spisu vyplýva, že naposledy bolo o vyživovacej povinnosti otca rozhodované rozsudkom Okresného súdu Nové Zámky č. k. 11P/128/2014-25 zo dňa 05.08.2014, kedy bola schválená dohoda rodičov, podľa ktorej sa zvýšila vyživovacia povinnosť otca zo sumy 30,- eur na sumu 50,- eur počnúc dňom 01.08.2014, čím zároveň došlo k zmene rozsudku Okresného súdu Levice č. k. 9C/30/2011-22 zo dňa 23.03.2011. V čase predchádzajúceho rozhodovania mala matka príjem vo výške 365,98 eura a otec bol dobrovoľne nezamestnaný, privyrábal si brigádniccky so zárobkom od 500,- do 800,- eur mesačne. Maloletý mal v tom čase 7 rokov, navštevoval základnú školu, pričom aktuálne už navštevuje Strednú odbornú školu v Leviciach, kde je ubytovaný na internáte. Prvoinštančný súd vzhladol zmenu pomerov ako na strane maloletého, tak na strane matky, ktorá začala vykonávať podnikateľskú činnosť s príjmom vo výške 1 500,- eur mesačne podľa jej vlastného tvrdenia, a na strane otca vychádzal pri ustálení príjmu z princípu potenciality, a to z výšky priemernej mesačnej mzdy zamestnanca v hospodárstve SR vo výške 1 373,- eur, keďže otec je naďalej nezamestnaný, teda nevychádzal z jeho reálnych príjmov, ale z jeho schopnosti sa zamestnať vzhľadom na jeho vek, zdravotný stav a kvalifikáciu v odbore murár, čo mu nebráni sa riadne zamestnať a dosahovať príjem na plnenie si vyživovacej povinnosti voči trom maloletým deťom.

14. Podľa § 62 ods. 1 až 5 ZoR, plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť. Obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov. Každý rodič bez ohľadu na svoje schopnosti, možnosti a majetkové pomery je povinný plniť svoju vyživovaciu povinnosť v minimálnom rozsahu vo výške 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrované nepľnoleté dieťaťa alebo na nezaopatrované dieťa podľa osobitného zákona. Pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Ak rodičia žijú spolu, prihliadne súd aj na starostlivosť rodičov o domácnosť. Výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť.

15. Podľa § 75 ods. 1 ZoR, pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

16. Rodičia maloletého dieťaťa sú povinní prispievať na výživu maloletého dieťaťa, pričom plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť. Pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará pričom výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Zároveň pri určení výživného súd prihliada na odôvodnené potreby oprávneného ako aj na

schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Je potrebné zdôrazniť, že na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania. Základom pre hodnotenie schopností a možností rodičov platí výživné je zistenie ich skutočných príjmov, ako aj podkladov odôvodňujúcich záver, že tento príjem zodpovedá telesným i duševným schopnostiam rodiča, jeho skúsenostiam, plneniu jeho pracovných povinností, ako aj miestnym možnostiam jeho uplatnenia. Výživným sa rozumejú náklady na uspokojovanie všetkých životných potrieb maloletého dieťaťa v súvislosti s jeho všestranným rozvojom a vývojom tak po stránke fyzickej, ako aj po stránke duševnej. Rozsah nákladov na úhradu týchto životných potrieb dieťaťa je rôzny, a to vzhľadom na jeho vek, spôsob prípravy na jeho budúce povolanie, zdravotný stav, ale aj jeho schopnosti. Na odôvodnené potreby oprávneného bezprostredne vplyvajú schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Ak sú tieto obmedzené, je zrejmé, že odôvodnenými budú môcť byť len bežné potreby nepresahujúce obvyklú základnú mieru potrieb oprávneného. Naopak pri vyššej životnej úrovni povinného môžu pod odôvodnené potreby spadať napr. vyššie uvedená tvorba úspor, ktorá síce nie je nevyhnutná, avšak môže dopomôcť k rozvoju oprávneného dieťaťa. Rozhodujúce sú vždy reálne zárobkové možnosti povinného dané ako jeho subjektívnymi vlastnosťami (vzdelaním, skúsenosťami, fyzickými možnostami), tak objektívnymi skutočnosťami, ako je najmä prítomnosť pracovných príležitostí. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného súd prihliada na druhej strane i vtedy, ak povinný bez náležitého odôvodnenia na seba berie neprimerané majetkové riziká, pochybne investuje, berie nevýhodné pôžičky, príp. sa vzdá lepších zárobkov, výhodnejšieho zamestnania a pod. Pri zmene zamestnania povinného na zamestnanie s nižším zárobkom súd povinne skúma okolnosti, za ktorých k uvedenej zmene došlo, a najmä či k nej došlo z dôležitých dôvodov, napr. zo zdravotných dôvodov povinného. V opačnom prípade by sa pri určovaní výživného vychádzalo zo schopností a možností povinného pred takouto zmenou zamestnania, resp. z majetkových pomerov, ktoré by tento mal, ak by svoj majetok nevystavoval neprimeraným majetkovým rizikám. Súd by v takomto prípade nemal brať ohľad na pokles príjmu povinného a pri určení výživného by mal vychádzať zo stavu, ako keby k zmene zamestnania povinného nedošlo.

17. Pri uplatnení princípu potenciality príjmov osoby povinnej platí výživné oprávnenej osobe súd neprihliada len na skutočné (faktické) príjmy povinného, ktoré dosahuje v čase vyhlásenia rozsudku, ale vychádza z jeho potencialných príjmov, to znamená príjmov, ktoré povinný (potencialne) mohol mať vzhľadom na svoj vek, zdravotný stav, schopnosti, stupeň dosiahnutého vzdelania a jeho zamerania, prax, jazykové znalosti, dopyt na trhu práce. Tento princíp sa uplatňuje aj vtedy, keď povinný svojím konaním berie na seba neprimerané majetkové riziká zahŕňajúce aj takú činnosť, ktorá ohrozuje dosiahnutie príjmu, príp. vedie až k strate jeho príjmu a tým aj k strate možností platí výživné. Na zníženie (stratu) príjmu povinného súd prihliada len v prípade jednoznačného preukázania takého dôležitého dôvodu, ktorý vznikol objektívne bez zavinenia povinného. Potencialita príjmov znamená v reálnom použití v súlade s právnou normou situáciu, keď povinný nevyvíja dostatočnú aktivitu k tomu, aby svoje maloleté dieťa zabezpečil, aby maloleté dieťa malo uspokojené základné potreby, ktoré súvisia s jeho výživou a aj potreby, ktoré nie sú základné, ktoré sú nad rámec, ale súvisia s uspokojovaním možností, ktoré prináležia veku a potrebám maloletého dieťaťa. Potencialita teda znamená de facto, že povinný môže v daných podmienkach dosahovať zvýšený príjem než deklaruje v rozhodnom období. Podľa Ústavy Slovenskej republiky má však každý garantované základné právo na slobodnú voľbu povolania (hoci potencialita príjmov ju nepopiera) (z komentára k Zákonu o rodine, druhé prepracované a doplnené vydanie vydavateľstva Wolters kluwer, rok 2014, str. 110), ale zákonodarca umožňuje hodnotiť nielen životné okolnosti a pomery, ktoré sú reálne dané, ale aj tie, ktoré by za určitých podmienok mohli existovať. Zdôvodnenie sa vidí v existenčnom charaktere výživného a potrebe zabrániť povinnému, aby svojím konaním znižoval jeho rozsah.

18. Zásada, že nerozhodujú skutočné zárobkové a majetkové pomery rodičov, ale ich reálne zárobkové a majetkové možnosti, plynú z toho, že je povinnosťou rodičov, aby venovali všetky sily na dôsledné zaistenie výživy svojich detí a vyvarovali sa každého konania, ktoré má negatívny dopad na možnosť zabezpečenia výživy detí. S povinnosťou rodičov venovať všetky sily na dôsledné zabezpečenie výživy detí v záujme ich náležitého telesného a duševného rozvoja sa nezhoduje, ak niektorý z rodičov mení zbytočne alebo dokonca zámerne (v snahe docieľiť nižší rozsah vyživovacej povinnosti) doterajšie zamestnanie za menej výhodné.

19. Podľa § 78 ods. 1 ZoR, dohody a súdne rozhodnutia o výživnom možno zmeniť, ak sa zmenia pomery. Okrem výživného pre maloleté dieťa je zmena alebo zrušenie výživného možné len na návrh.

20. Pri rozhodovaní o zmene výživného je podstatná otázka zmena pomerov, či už na strane oprávneného alebo povinného. Podstatná zmena pomerov zmysle § 78 ods. 1 ZoR je taká výrazná zmena okolností, ktoré boli podkladom predchádzajúceho rozhodnutia, a to či už na strane povinného alebo oprávneného. Odvolací súd poukazuje na rozhodovaciu činnosť súdov, ktorá sa ustálila na tom, že podstatnou zmenou pomerov na strane maloletých detí pri rozhodovaní o výživnom sa považuje zmena resp. prechod dieťaťa z prvého stupňa ZŠ na druhý stupeň ZŠ alebo prechod zo základnej školy na strednú, resp. zo strednej na vysokú. V tomto smere dochádza u dieťaťa k podstatnej zmene, ktorá spočíva nie len vo zvýšení výdavkov spojených so štúdiom, ale aj k zvýšeniu výdavkov potrebných na zdravý fyzický a psychický rozvoj dieťaťa.

21. Podľa § 35 CMP, súd je povinný zistiť skutočný stav vecí.

22. Odvolací súd dodáva, že mimosporové konania sú ovládané vyhľadávacím princípom (tzv. materiálne konania), na čo nová právna úprava (CMP) reagovala ustanoveniami, ktoré poskytujú súdom dostatočný priestor na to, aby zistili stav vecí. Súd preto „musí“ iniciatívne zasahovať do konania, najmä do dokazovania, čím na seba preberá významnú mieru dôkaznej iniciatívy. Keďže jedným z najdôležitejších princípov mimosporového konania je princíp ochrany verejného záujmu (čl. 1 CMP), súdy uplatňujú aj iné metódy konania než v sporovom konaní (napr. súd môže konať z úradnej povinnosti, uplatňuje sa v širšej miere vyšetrovací princíp, princíp oficiality, princíp materiálnej pravdy a pod.). Proces dokazovania ovláda vyšetrovacia zásada a súd je oprávnený vykonať aj dôkazy, ktoré nenavrhl účastníci konania (sleduje sa tým potreba zistenia „skutočného“ stavu vecí, ktorý bude určujúcim pre vydanie rozhodnutia). Na postup vykonávania dôkazov sa subsidiárne aplikuje CSP.

23. Prvoinštančný súd správne skonštatoval zmenu pomerov, a to nielen na strane maloletého, ale aj na strane oboch rodičov.

24. Odvolacie námietky otca boli založené na citácii odvolacích dôvodov podľa § 365 ods. 1 CSP, citáciou príslušných ustanovení Zákona o rodine a tiež v námietke spočívajúcej v nespriemerovaní jeho príjmu podľa predložených dokladov. Taktiež otec poukazoval na rozdielne majetkové pomery rodičov maloletého, teda jeho a matky, u ktorej sa prvoinštančný súd obmedzil len na spriemerovanie jej mesačného príjmu za 11 mesiacov, čo považoval za nereálne a dané konanie považoval za náležite nezdôvodnené. Námietka otca spočívala aj v arbitrárnosti rozsudku a s poukazom na citácie rozhodnutí Ústavného súdu. Poukazoval na jeho evidenciu ako uchádzača o zamestnanie, z čoho mu vyplývajú nielen práva, ale aj povinnosti, ako aj skutočnosť, že sa nevzdal výhodnejšieho zamestnania a nie je dobrovoľne nezamestnaný. Otec tiež namietal, že nie je vlastníkom vozidlom, na ktoré je vedená exekútorská blokácia.

25. Odvolací súd považuje odvolacie námietky otca za absolútne nerelevantné a nespôsobilé spochybníť správnosť rozsudku súdu prvej inštancie o dôvodnosti zvýšenia vyživovacej povinnosti. Aj odvolací súd sa stotožňuje so záverom prvoinštančného súdu a súhlasí s uplatnením princípu potenciality príjmu otca, ktorý je dlhodobo v evidencii nezamestnaných, a to napriek jeho trom vyživovacím povinnostiam k maloletým deťom, má vyučenie v patričnom odbore murár, a teda mu nič nebráni v možnosti sa riadne zamestnať v danom odbore, či získať schopnosť pracovať v inom odbore po absolvovaní príslušnej rekvalifikácie. Preto nebol možné vykonať priemer príjmu otca tak ako tvrdil, pretože okresný súd nevychádzal z reálnych príjmových možností otca, ale z jeho potencionalného príjmu. Rozdielna životná úroveň rodičov nezbavuje povinného rodiča platiť výživné, avšak v sume zodpovedajúcej jeho možnostiam a schopnostiam. Je len na prospech dieťaťa, ak má druhý rodič, v danom prípade matka lepšiu finančnú situáciu, pretože aj matka má k maloletému vyživovaciu povinnosť, no túto nemožno na ňu prenášať a otcovi tak stanoviť výživné v nezodpovedajúcej sume jeho schopnostiam. Odvolací súd tiež poukazuje na argumenty otca, ktorý napriek tvrdenej finančnej situácii poukazoval v odvolaní na výdavky maloletej dcéry z terajšieho vzťahu, pričom je otázne ako tieto výdavky je schopný uhrádzať, keď nemá stály príjem. Odvolacie námietky otca boli neopodstatnené, odvolací súd nevzhladol žiadnu arbitrárnosť v rozhodnutí prvoinštančného súdu, ktorý uviedol podstatné a relevantné dôvody vo svojom rozhodnutí.

26. Odvolací súd poukazuje na sumu zvýšenej vyživovacej povinnosti otca, ktorá je v pomere v nízkej výške vzhľadom na vek maloletého v období najväčšieho fyzického a psychického rastu, teda vo

veku krátko pred dovŕšením plnoletosti, s čím sú spojené nepochybne podstatne vyššie výdavky, než sú výdavky otca na jeho ďalšie dve maloleté deti. Preto ani poukaz otca na výdavky jeho maloletej dcéry spojené s nosením okuliarov či záujmovej činnosti sú neopodstatnené, keď nepochybne výdavky staršieho dieťaťa, už len vzhľadom na výdavky spojené s návštevou strednej školy, oblečenia, potravín a ďalších základných potrieb sú nepochybne vyššie ako výdavky dieťaťa v útlom veku.

27. Preto odvolací súd súhlasí so záverom prvoinštančného súdu o potrebe zmeny doteraz stanovenej výšky vyživovacej povinnosti otca.

28. Tvrdenia otca v následnom podaní po podaní odvolania o údajnom porušovaní rodičovských povinností matkou nie sú predmetom tohto konania, avšak otcovi nič nebráni, aby sa samostatným návrhom domáhal zmeny úpravy výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému, prípadne tieto nedostatky signalizoval príslušnému úradu práce, sociálnych vecí a rodiny.

29. Odvolací súd napriek správnosti ustálenia výšky vyživovacej povinnosti otca, ktorú sumu matka nenapadla odvolaním, rozsudok prvoinštančného súdu zmenil podľa § 388 CSP, pretože prvoinštančný súd v I. výroku rozsudku nevedol lehotu splatnosti výživného v jednotlivých mesiacoch. Rovnako bolo nesprávne vyčíslené zročné výživné otca, keď vo výroku II. prvoinštančný súd uviedol aj nesprávny dátum, do ktorého vyčísliť zročné výživné otca, čo nezodpovedalo zápisnici z pojednávania, na ktorom bol vyhlásený rozsudok. Výpočet zročného výživného bol úplne nesprávny, pretože okresný súd nevyočítal pomernú časť zvýšeného výživného za mesiac jún 2022.

30. V danom prípade zročné výživné za obdobie od 10.06.2022 do 31.10.2023 predstavuje sumu 1 669,93 eura, ktorá pozostáva zo sumy 69,93 eura za 21 dní mesiaca jún 2022 + 16 mesiacov x 100 eur (zvýšené výživné) = 1 600,- eur + 69,93 eura, spolu zročné výživné 1 669,93 eura.

31. V ďalšom odvolací súd dodáva, že i podľa už konštantnej judikatúry tak národných, ako aj nadnárodných súdov, súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkmi konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Odôvodnenie rozhodnutia tak nemusí dať odpoveď na každú jednu poznámku či pripomienku účastníka konania, ktorý ju nastolil. Je však nevyhnutné, aby bolo reagované na podstatné a relevantné argumenty účastníkov konania (porovnaj napríklad rozhodnutia ÚS SR II. ÚS 251/04, III. ÚS 209/04, II. ÚS 200/09 a podobne).

32. Pri rozhodovaní o trovách konania vychádzal odvolací súd z ustanovenia § 396 ods. 1, 2 CSP v spojení s § 52 CMP a rozhodol o trovách prvoinštančného ako aj odvolacieho konania tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

33. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov členov senátu 3 : 0 (§ 393 ods. 2 veta druhá CSP).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP)

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Ak zákon na podanie nevyžaduje osobitné náležitosti, v podaní sa uvedie,

- a) ktorému súdu je určené,
- b) kto ho robí,
- c) ktorej veci sa týka,
- d) čo sa ním sleduje a
- e) podpis.

(§ 127 ods. 1 CSP)

Ak ide o podanie urobené v prebiehajúcim konaní, náležitosťou podania je aj uvedenie spisovej značky tohto konania (§ 127 ods. 2 CSP).

Strany konania majú možnosť zvoliť si advokáta alebo obrátiť sa na Centrum právnej pomoci so žiadosťou o poskytnutie právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP). Žiadateľ, u ktorého hrozí nebezpečenstvo zmeškania lehoty, môže zároveň so žiadosťou požiadať centrum o predbežné poskytnutie právnej pomoci (§ 11 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z. z.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Ak má dovolanie vady podľa § 429 a dovolateľ na výzvu súdu prvej inštancie na odstránenie väd neodstráni vady, následkom neodstránenia väd dovolania je odmietnutie dovolania.

Ak povinný dobrovoľne nespĺní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie ani na základe výzvy na plnenie (§ 379 ods. 1 a 2 CMP), môže mu súd uložiť pokutu do 1 000,- eur (§ 382 ods. 1 CMP), rozhodnúť o zastavení výplaty rodičovského príspevku a prídavku na dieťa a príplatku k prídavku na dieťa (§ 383 ods. 1 CMP) alebo odňať maloletého tomu, u koho podľa rozhodnutia nemá byť a postarať sa o jeho odovzdanie tomu, komu bolo podľa rozhodnutia zverené, alebo tomu, komu rozhodnutie priznáva právo na styk s maloletým po obmedzený čas, alebo tomu, kto je oprávnený neoprávnene premiestneného alebo zadržaného maloletého prevziať (§ 386 ods. 1 CMP) a to všetko aj bez návrhu (§ 376 ods. 2 CMP).